

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p>Психологія</p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 015 Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Освітньо-професійна програма: Охорона праці</p> <p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p>
	<p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом</p> <p>Рік навчання: 2-й</p> <p>Семестр: 3-й</p> <p>Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Викладачі: Редькіна Ганна Михайлівна, кандидат політичних наук, доцент Електронна пошта: annainred@gmail.com Сайт викладача: http://surl.li/btiwf</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____

Голова циклової комісії педагогічних дисциплін

_____ М.А. Соснова
(підпис) (ПІБ)
“ _____ ” _____ 20__ року

Голова робочої групи (гарант освітньо-професійної програми)

_____ (підпис) _____ (ПІБ)
“ _____ ” _____ 20__ року

Опис дисципліни

Мета вивчення дисципліни – засвоєння базових теоретичних знань і практичних навичок з психології, формування уявлень про природу психічного і методах його вивчення та фундаментальних психологічних категорій і принципів.

Завдання полягає у формуванні категоріального апарату майбутнього спеціаліста, який дозволяє розуміти психічні феномени з точки зору сучасних досягнень психологічної науки.

Предметом навчальної дисципліни є загальні закономірності психіки людини.

Пререквізити вивчення дисципліни «Психологія» базується на опануванні, попередньо, під час здобуття повної загальної середньої освіти таких дисциплін як «Психологія», «Основи правознавства», «Етика».

Постреквізити знання, уміння та навички отримані у результаті опанування дисципліни «Психологія» необхідні для подальшого вивчення таких навчальних дисциплін як: «Вікова та педагогічна психологія», «Психологія праці».

Методи навчання: комунікативні (бесіди, доповіді, діалоги), інтерактивні (моделювання ситуацій), проектні (тренувальні вправи, пошукові завдання), граматики-переклад (аналіз граматичних правил при перекладі текстів).

Форми та методи оцінювання: усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, екзамен.

**Компетентності та програмні результати навчання відповідно до
освітньо-професійної програми**

	Програмні компетентності
Загальні компетентності	<p>К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>К 08. Здатність працювати в команді.</p> <p>К 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>К 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	К 25. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації.
	Програмні результати навчання
Програмні результати навчання	<p>ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.</p> <p>ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.</p> <p>ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.</p> <p>ПР11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.</p> <p>ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях галузі/сфери.</p> <p>ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.</p>

Організація навчання

Лекції : 14 годин

Практичні заняття : 20 годин

Самостійна робота : 56 годин

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання/ Форми контролю
Ікурс, IV семестр			
Модуль I.			
Змістовний модуль 1. Методологічні основи психології			
1	Тема 1. Загальна психологія як наука	Психологія як наука про людину. Роль психологічних знань у практичному житті людини. Етапи розвитку психології. Предмет, завдання психології. Місце загальної психології у структурі психологічних дисциплін. Основні категорії психічних явищ: психічні процеси, психічні властивості, психічні стани. Основні напрямки психологічної науки.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
2	Тема 2. Основні методи психології: спостереження і експеримент	Спостереження як основний метод психологічного дослідження. Види спостереження. Організація та основні етапи спостереження. Типові помилки у психологічному спостереженні. Експеримент як основний метод психологічного дослідження. Порівняльна характеристика спостереження та експерименту. Організація та основні етапи експерименту.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
3	Тема 3 Специфіка проведення психологічного дослідження.	Значення психологічного дослідження у професійній діяльності. Організація психологічного дослідження.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання,

	Поняття про психологічне дослідження, його роль у системі наук.	Класифікації методів психологічного дослідження. Використання методик психологічного дослідження. Основні групи методів, що використовуються сучасною психологією (за Б.Г. Ананьєвим).	обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
4	Тема 4 Опитування.	Опитування як додатковий метод психологічного дослідження: його характеристика. Види опитування: анкетування, інтерв'ю, бесіда. Організація та основні етапи проведення опитування.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
5	Тема 5 Розвиток психіки у філогенезі.	Поняття психіки. Основні форми прояву психіки людини та їх взаємозв'язок. Проблема визначення об'єктивного критерію психіки. Психіка як суб'єктивний образ об'єктивного світу. Виникнення психіки в ході біологічної еволюції. Стадії розвитку психіки у тваринному світі. Стадія елементарної сенсорної психіки: представники, особливості поведінки. Основні передумови і фактори виникнення людської свідомості. Відмінності психіки людини від психіки тварин.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

6	Тема 6. Свідомість і неусвідомлювані психічні процеси.	<p>Психіка і свідомість.</p> <p>Свідомість як єдність вищих психічних функцій.</p> <p>Свідомість як вища форма узагальненого відображення оточуючої дійсності. Розвиток свідомості людини. Структура свідомості. Функції, властивості свідомості.</p> <p>Свідоме і несвідоме.</p> <p>Проблема дослідження «несвідомого психічного» у психології. Історія вивчення несвідомого.</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
7	Тема 7 Індивід. Індивідуальність. Особистість.	<p>Поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість»</p> <p>Соціобіологічний підхід до розуміння особистості.</p> <p>Основні структурні компоненти особистості (мотиваційна сфера, вольова сфера, пізнавальна сфера, емоційна сфера, здібності, темперамент, характер).</p> <p>Спрямованість особистості.</p> <p>Біологічні та вищі потреби людини (потяг, бажання, інтерес, схильність, ідеал, світогляд). Розвиток особистості в онтогенезі.</p> <p>Психологічні типи (К. Юнг, Бріггс, Майєрс). Типологія акцентованих особистостей К.Леонгарда.</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
8	Тема 8. Самосвідомість і Я-концепція особистості	<p>Я-концепція особистості (У. Джемс, С.Кулі, Д. Мід, Е. Еріксон, К. Роджерс).</p> <p>Самосвідомість особистості, компоненти самосвідомості, стадії самосвідомості за Б.Г. Ананьєвим. Структура самосвідомості: Я-теперешнє, Я-динамічне, ідеальне-Я, ретроспективне-Я,</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

		функціонально–рольове-Я, соціальне-Я, фізичне-Я, духовне -Я. Характеристика зрілої особистості за Г. Олпортом. Самооцінка, її види.	
9	Тема 9. Темперамент	Поняття «темперамент». Гуморальні теорії темпераменту (Гіппократ, Гален, І. Кант, П. Ф. Лесгафт). Конституційні теорії темпераменту (Е. Кречмер, У. Шелдон). Нейродинамічні теорії темпераменту (І. П. Павлов). Нейрогуморальні теорії темпераменту (В. М. Русалов, Б. Д. Теплов, В. Д. Небиліцин, В. С. Мерлін). Індивідуальний стиль діяльності (Б. Д. Теплов, В. С. Мерлін, Є. А. Клімов).	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
10	Тема 10. Характер.	Поняття «характер». Характер як система відносин: ставлення до дійсності, ставлення до діяльності, ставлення до інших людей, ставлення до самого себе, ставлення до речей. Типологічні моделі характеру (Е. Фромм, Е. Шостром, Б. С. Братуся, А. Ф. Лазурського). Поняття «акцентуації характеру». Види акцентуацій характеру за А. Є. Лічко.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
11	Тема 11. Здібності.	Поняття «здібності». Нахили і здібності. Роль середовища і діяльності у формуванні і розвитку здібностей. Ознаки здібностей за Б. М. Тепловим. Класифікація здібностей (загальні і спеціальні, теоретичні і практичні, навчальні і творчі	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

		здібності). Рівні здібностей: обдарованість, талант, геніальність.	
12	Тема 12. Інтелект.	Поняття інтелекту. Теорія Ж. Піаже про розвиток інтелекту в онтогенезі. Процеси асиміляції і акомодатії. Факторно-аналітичні теорії інтелекту Ч. Спірмен, Д. Векслер, Р. Кетелл, Л. Терстоун, Д. Гілфорд, Р. Айзенк, Ф. Вернон). Когнітивні моделі інтелекту (Р. Стернберг).	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
Змістовний модуль 2. Особливості дослідження пізнавальних процесів.			
13	Тема 13. Відчуття.	Поняття відчуття. Аналізатор. Зовнішня частина аналізатор – рецептор. Класифікація і види відчуття. Властивості відчуття. Чутливість та її вимірювання. Динамічний діапазон. Адаптація, сенсibiliзація, синестезія. Явище контрасту. Психофізичний закон Вебера - Фехнера. Індивідуальні відмінності у сфері відчуттів.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
14	Тема 14. Сприйняття.	Поняття сприйняття. Відмінність відчуттів від сприйняття. Образ, особливості його формування. Основні властивості сприйняття: предметність, цілісність, осмисленість, апперцепція, вибірковість, константність. Класифікація сприйняття. Структурність сприйняття. Фон, фігура, ілюзії сприйняття. Причини ілюзій. Індивідуальні особливості сприйняття.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
15	Тема 15. Увага.	Поняття уваги. Увага як	Тести,

		особливий стан свідомості. Зв'язок із сенсорними та інтелектуальними процесами. Внутрішній потяг, що спричиняє увагу: потреби, бажання, почуття, установки, наміри тощо. Функції уваги. Види уваги. Властивості уваги. Теорія установки Д.М. Узнадзе. Теоретична концепція уваги П.Я. Гальперіна.	презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
16	Тема 16. Пам'ять.	Поняття пам'яті. Функції пам'яті у пізнавальній діяльності. Механізми пам'яті. Види пам'яті. Емоційна пам'ять. Асоціативна теорія. Смилова теорія. Гештальт теорія пам'яті. Ретроактивне і проактивне гальмування. Ефект Зейгарнік. Уявлення, явище ремінісценції.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
17	Тема 17. Мислення.	Поняття мислення. Характеристика мислення. Відмінність мислення від сприйняття і уяви. Операції мислення. Види мислення. Форми словесно - логічне мислення: поняття, судження, умовивід. Індивідуальні стилі мислення. Властивості мислення (глибина, широта, швидкість, гнучкість, оригінальність). Культура розуму. Мислення і вирішення завдань. Проблемна ситуація і завдання. Мислення і формування понять.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
18	Тема 18. Мова.	Поняття мови. Види мови: жести, звукова, зовнішня, внутрішня, експресивна, імпресивна, письмова, усна. Функції мови: комунікативна, сигніфікативна,	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення,

		узагальнююча. Зв'язок мислення і мови. Егоцентрична мова (Л.С. Виготський, Ж. Піаже, С.Л. Рубінштейн).	ситуаційні, проблемні завдання
Змістовний модуль 3. Емоційно-моральна сфера особистості.			
19	Тема 19. Емоційні процеси.	<p>Поняття емоцій. Основні види прояву емоцій: емоційні реакції, емоційні стани. Групи емоційних проявів: настрої, пристрасть, афект, емоція, почуття, емоційний стрес.</p> <p>Властивості емоцій: суб'єктивний характер, полярність, фазність.</p> <p>Компоненти емоцій: фізіологічний, психологічний, поведінковий.</p> <p>Рівні емоційних переживань за С.Л. Рубінштейном. Базові емоції за І. Ізардом.</p> <p>Теорія емоцій Джеймса Ланге.</p> <p>Теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера.</p> <p>Функції емоцій. Стеничні і астеничні емоції.</p> <p>Індивідуально - психологічні особливості прояву емоцій і почуттів. Стадії стресу за Г. Сельє. Види стресу.</p> <p>Фрустрація.</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
20	Тема 20. Вольові процеси.	<p>Поняття волі. Імпульсивні дії. Звичні дії (навички). Вольові дії. Функції волі. Структура вольового акту. Вольові властивості особистості.</p> <p>Локус контролю.</p>	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

21	Тема 21. Уява.	<p>Поняття уяви. Вплив уяви на органічні процеси. Види уяви: довільна, мимовільна, гедоністична, прагматична, продуктивна, репродуктивна. Прийоми створення образів. Взаємозв'язок уяви і емоцій.</p>	<p>Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання</p>
22	Тема 22. Діяльність.	<p>Загальне поняття про діяльність. Зовнішня і внутрішня діяльність, їх взаємозв'язок. Інтеріоризація та екстеріоризація. Структура діяльності людини. Дії та рухи. Свідомі та автоматизовані компоненти діяльності. Вміння, навички, звички. Навички, їх структура та закономірності вироблення. Праця, навчання та гра як основні види людської діяльності, їх порівняльна характеристика. Види праці: предметно-практична і абстрактно-теоретична. Навчання: пасивний і активний характер. Поняття провідної діяльності.</p>	<p>Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання</p>
23	Тема 23. Поведінка.	<p>Поняття активності. Потреби як джерело активності. Потреби: вроджені і набуті. Природні потреби і способи їх задоволення у людини. Духовні потреби. Найважливіші духовні потреби людини: спілкування, потреба у пізнанні оточуючого світу, інших людей і самого себе, потреба у праці. Функціонування потреб. Імпульсивна поведінка. Предметно-практична поведінка.</p>	<p>Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання</p>

		Комунікативна і мовна поведінка.	
24	Тема 24. Мотивація особистості	Поняття і структура мотиву. Функції мотивів. Класифікація мотивів. Свідомі і неусвідомлювані мотиви. Поняття мотивації. Загальна будова мотиваційної сфери людини. Потребово-мотиваційні аспекти діяльності. Формування мотивів. Мотиваційне обумовлення мотиваційне опосередковування. Патологічні зміни мотивації.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
			Екзамен

Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2007. 968 с.
2. Дубравська Д. М. Основи психології: навч. посіб. Львів : Світ, 2001. 280 с.
3. Загальна психологія: підруч. Київ : Либідь, 2005. 464 с.
4. Загальна психологія. / За заг. ред. С. Д. Максименка. підруч. Вінниця : Нова книга, 2004. 704 с.
5. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології : у 2 т.: підруч. Київ : Алеута, 2011. 496 с.
6. Скрипченко О. В. Загальна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. : посібн. Київ : Каравела, 2012. 464 с.

Додаткові:

1. Вавіна Л.С. Розвиваємо у дитини вміння бачити: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Л.С. Вавіна, В.М. Ремаржевська. Київ : Літера ЛТД, 2008. 128 с.

2. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 2-ге вид. Київ : Каравела, 2007. 400 с.

3. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : навч. посібн. Київ : Либідь, 2007. 256 с.

4. Клименко В. В. Психологія творчості : навч. посіб. Київ : Центр навч. літератури, 2006. 480 с.

Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається з дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та у вигляді опитування, вирішення тестових завдань, а також виконання комплексної контрольної роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума	
Змістовний модуль 1													100
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (33)													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2		
Практичні заняття (15)													
ПР1			ПР2			ПР3							
5			5			5							
Змістовний модуль 2													
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (17)													
T13		T14		T15		T16		T17		T18			
3		3		3		2		3		3			
Змістовний модуль 3													
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (17)													
T19		T20		T21		T22		T23		T24			
3		3		2		2		2		2			
Практичні заняття (5)													
ПР4													
5													
ККР (17)													
17													

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.		відмінно
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.	зараховано	добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати		

		самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	E			
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.		незадовільно
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни